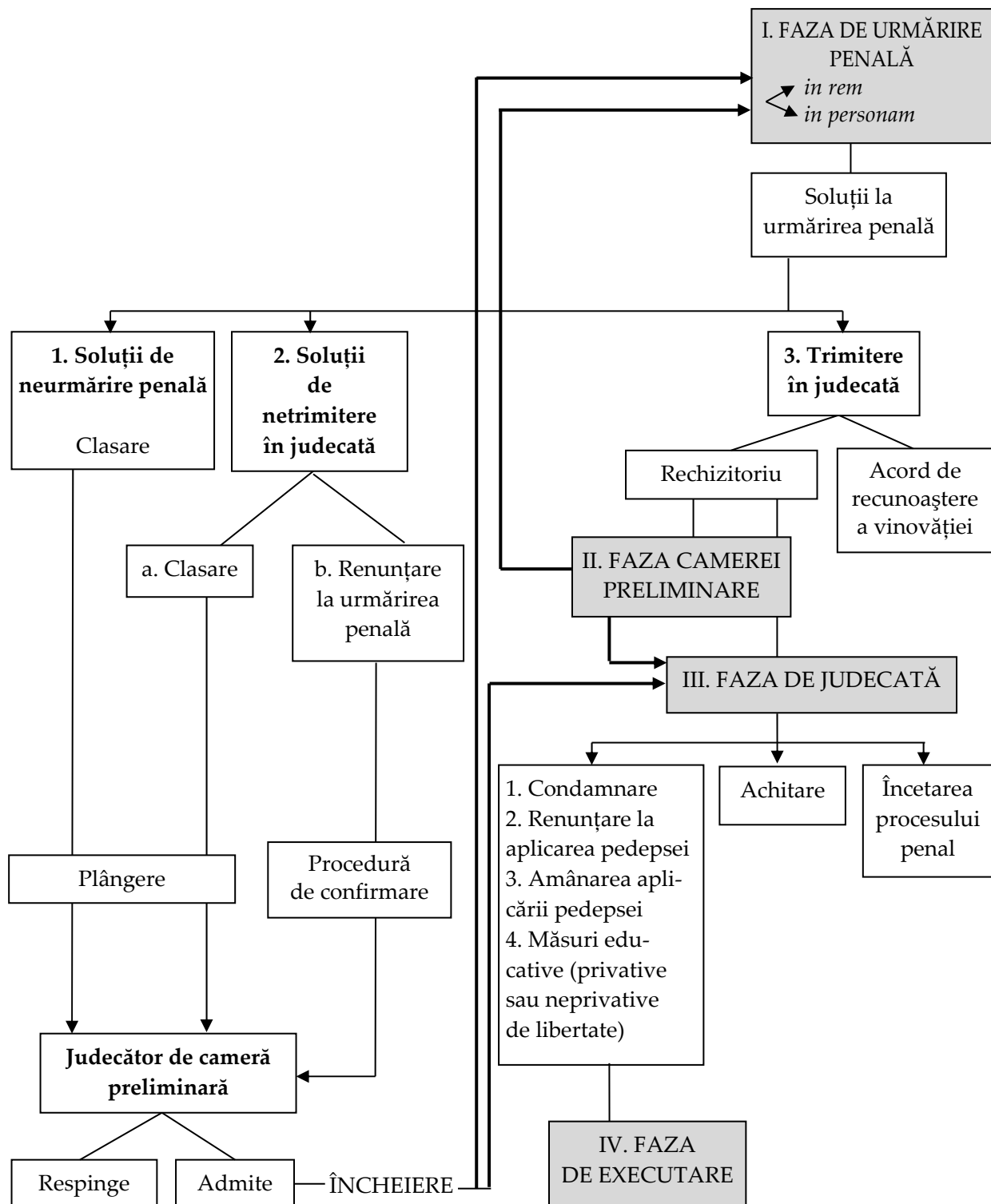
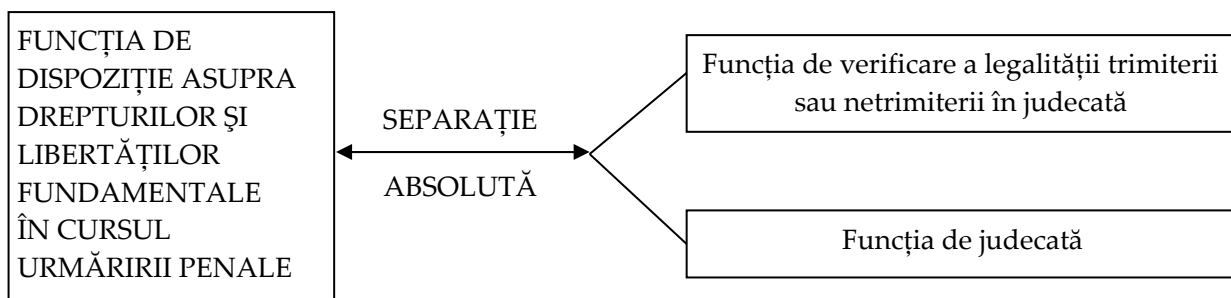
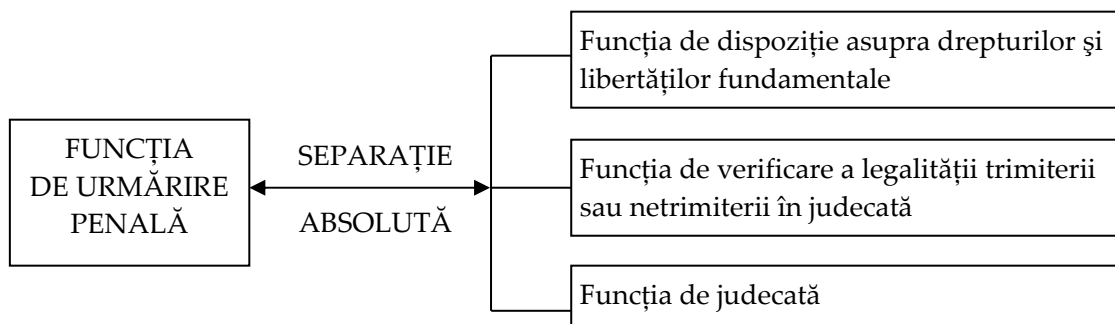

Extras din fișa nr. 1 – Procesul penal – procedurile penale (partea teoretică)

6. Separația/cumulul de funcții judiciare

- **principiu:** art. 3 alin. (3) NCPP prevede cu titlu de principiu că, în desfășurarea aceluiași proces penal, exercitarea unei funcții judiciare este incompatibilă cu exercitarea unei alte funcții judiciare, legând separația funcțiilor judiciare de conceptele de imparțialitate funcțională și de specializare a funcțiilor judiciare;
- **excepție:** exercitarea funcției de verificare a legalității trimiterii în judecată poate fi cumulată cu funcția de judecată, aceeași persoană putând fi în aceeași cauză atât judecător de fond, cât și judecător de cameră preliminară;
- judecătorul este incompatibil să judece în cadrul completului de judecată nu numai în situația pronunțării încheierii de începere a judecății, *ci în orice situație în care, în calitate de judecător de cameră preliminară, a soluționat o plângere împotriva soluției procurorului de clasare*, indiferent că a dispus începerea judecății sau a restituit cauza procurorului, care după completarea urmăririi penale a dispus trimiterea în judecată (Decizia Curții Constituționale nr. 552/2015, par. 1 din dispozitiv).

3. Partea responsabilă civilmente

✓ este persoana (fizică sau juridică) care, potrivit legii civile, are obligația *legală* sau *convențională* (de exemplu, societatea de asigurări) de a repara în întregime sau în parte, singură sau în solidar, prejudiciul cauzat prin infracțiune și care este chemată să răspundă în proces;

✓ potrivit Codului civil, poate fi parte responsabilă civilmente:

1. persoana care, în temeiul legii, al unui contract ori al unei hotărâri, este obligată să supravegheze un minor;

2. comitenții pentru pagubele produse de prepușii lor.

✓ mai pot avea calitatea de parte responsabilă civilmente:

1. Fondul de protecție a victimelor străzii (art. 5¹ din Legea nr. 32/2000);

2. asiguratorul, în temeiul contractului de asigurare și în limita asigurării;

3. Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci [art. 59 alin. (2) din Legea nr. 64/1991].

B. În situația în care constată existența unui impediment de la art. 16 NCPP, INSTANȚA DE JUDECATĂ dispune:

1. Achitarea pentru cauzele prevăzute de art. 16 alin. (1) lit. a)-d) NCPP, prin:

sentință (în urma judecării în primă instanță);

decizie (în urma judecării în apel).

2. Încetarea procesului penal pentru cauzele prevăzute de art. 16 alin. (1) lit. f)-j) NCPP sau dacă se constată incidența vreunui caz de imunitate, prin:

sentință (în urma judecării în primă instanță);

decizie (în urma judecării în apel).

6. REGULI GENERALE REFERITOARE LA ORDINEA REȚINERII CAUZELOR PREVĂZUTE DE ART. 16 NCPP

Ipoteze:

1. când se constată existența atât a unui caz dintre cele prevăzute de art. 16 alin. (1) lit. a)-d) NCPP, cât și a unuia dintre cele prevăzute de art. 16 alin. (1) lit. e)-j) NCPP: se reține cazul de la art. 16 alin. (1) lit. a)-d) NCPP și se dispune numai clasarea/achitarea;

2. când se constată existența mai multor cazuri dintre cele prevăzute de art. 16 alin. (1) lit. a)-d) NCPP: se reține primul dintre acestea prin raportare la ordinea în care acestea sunt enumerate în art. 16 NCPP (nu la succesiunea în timp a constatării impedimentelor) și se dispune clasarea/achitarea pe un singur teimei;

3. când se constată existența mai multor cazuri dintre cele prevăzute de art. 16 alin. (1) lit. e)-j) NCPP: se reține primul dintre acestea prin raportare la ordinea în care acestea sunt enumerate în art. 16 NCPP (nu la succesiunea în timp a constatării impedimentelor) și se dispune clasarea/încetarea procesului penal pe un singur teimei.
Limită: prezumția de nevinovăție – reținerea impedimentului nu trebuie să conducă prin motivare la încălcarea prezumției;

4. când se constată atât existența mai multor cazuri dintre cele prevăzute de art. 16 alin. (1) lit. a)-d) NCPP, cât și existența mai multor cazuri dintre cele prevăzute de art. 16 alin. (1) lit. e)-j) NCPP: se reține primul caz de la art. 16 alin. (1) lit. a)-d) NCPP și se dispune numai clasarea/achitarea pe un singur teimei.

FIȘA nr. 7 ACȚIUNEA CIVILĂ

1. CADRUL GENERAL

A. Acțiunea civilă

1. Noțiune: mijlocul procesual prin care se realizează tragerea la răspundere civilă a inculpatului, a părții responsabile civilmente ori a succesorilor în drepturi ai acestora; este acțiunea cu caracter accesoriu acțiunii penale.

2. Subiecți:

- **activi:** partea civilă sau Ministerul Public în cazul exercitării acțiunii civile pentru persoanele lipsite de capacitate de exercițiu sau cele care au capacitate de exercițiu restrânsă;
- **pasivi:** inculpatul, partea responsabilă civilmente, moștenitorii inculpatului sau ai părții responsabile civilmente care au acceptat succesiunea ori succesorii în drepturi ai persoanelor juridice care și-au încetat existența în oricare dintre modalitățile prevăzute de lege ori, după caz, au fost reorganizate.

B. Trăsături

1. acțiune privată: este exercitată de persoana care a suferit un prejudiciu prin săvârșirea infracțiunii;

2. acțiune facultativă: este la latitudinea persoanei prejudiciate exercitarea acțiunii față de caracterul ei reparatoriu;

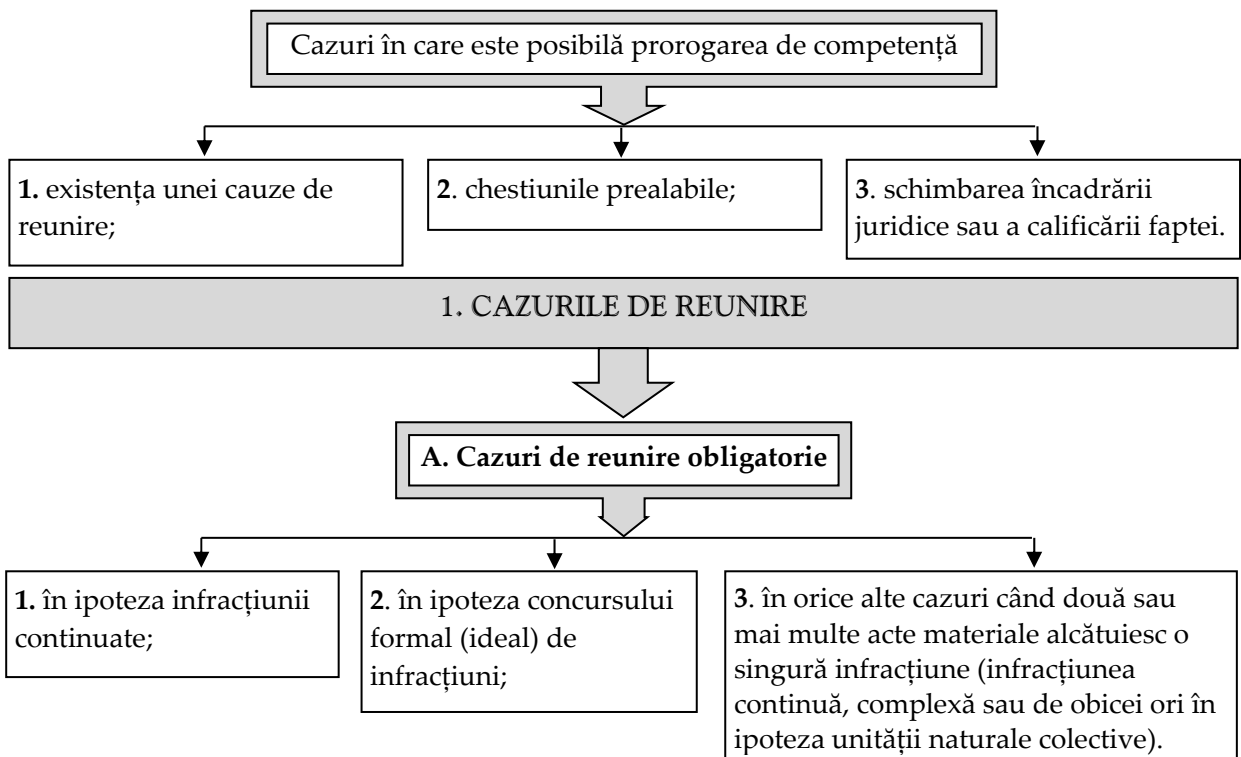
3. acțiune patrimonială: poate fi exercitată atât împotriva participanților la săvârșirea infracțiunii, cât și a persoanei responsabile civilmente ori a moștenitorilor, respectiv a succesorilor în drepturi ai acestora;

4. acțiune divizibilă: persoana prejudiciată poate solicita tragerea la răspundere civilă a uneia ori a mai multor persoane care au produs prejudiciul;

5. acțiune disponibilă: persoana prejudiciată poate renunța la exercitarea acțiunii.

FIȘA nr. 10 PROROGAREA DE COMPETENȚĂ

- ✓ prorogarea de competență semnifică extinderea competenței unui organ judiciar și asupra unei cauze penale care nu este de competența sa;
- ✓ prorogarea de competență este legală, nefiind în niciun caz vorba de o prorogare de competență convențională;
- ✓ operează numai în favoarea unui organ judiciar de același grad sau a unui organ judiciar ierarhic superior în grad, nu în favoarea unui organ judiciar inferior.

B. Cazuri de reunire facultativă

Instanța *poate dispune* reunirea cauzelor, **dacă prin aceasta nu se întârzie judecata**, în următoarele situații:

când două sau mai multe infracțiuni au fost săvârșite de aceeași persoană (*concurusul real de infracțiuni*);

când la săvârșirea unei infracțiuni au participat în calitate de coautori, instigatori, complici două sau mai multe persoane (*participația penală*);

când între două sau mai multe infracțiuni există legătură și reunirea cauzelor se impune pentru buna desfășurare a justiției.

Prorogarea de competență în situația reunirii cauzelor va opera numai în următoarele situații:

1. toate cauzele se află în faza de urmărire penală;

2. toate cauzele se află în faza camerei preliminare;

3. toate cauzele se află în faza de judecată, în etapa procesuală a judecării în primă instanță, chiar după desființarea cu trimitere spre rejudecare;

4. toate cauzele se află în apel; este necesar ca instanțele de apel să fie egale în grad.

TEME DE ANALIZĂ ȘI DEZBATERE

1. X (minor în vârstă de 17 ani) întreține un raport sexual oral consimțit cu Y (minoră în vârstă de 14 ani), pe care o și filmează, fără știința acesteia. X postează pe Facebook filmul astfel realizat, cu titlul: *Ca să vadă toată lumea cum știe să mă iubească fata mea minunată*. Y formulează o plângere penală împotriva lui X. Față de fapta comisă, poate dobândi X calitatea de inculpat? În cazul în care se dispune începerea urmăririi penale *in rem*, se poate constitui Y parte civilă în procesul penal sau poate procurorul exercita acțiunea civilă în procesul penal? În cazul unui răspuns afirmativ la ultima întrebare, precizați și argumentați care ar putea fi subiecții și obiectul acțiunii civile.

TEME DE ANALIZĂ ȘI DEZBATERE

1. X și Y sunt acuzați că au comis împreună o infracțiune de tâlhărie. X recunoaște în fața instanței acuzațiile astfel cum au fost formulate de procuror și solicită să fie judecat potrivit procedurii abreviate a recunoașterii învinuirii. Y nu recunoaște acuzațiile, solicitând judecata potrivit procedurii de drept comun și susținând că în ziua în care se pretinde că a fost comisă fapta nu a ieșit din propria casă. X și Y angajează același avocat, pe Z, având în vedere calitățile profesionale ale acestuia și faptul că Z are și calitatea de lector universitar. În fața instanței, procurorul solicită desemnarea unui avocat din oficiu pentru X, deoarece aceasta l-a angajat cel din urmă pe Z și pentru că X și Y au interese contrare. X și Y arată că nu înțeleg să renunțe la serviciile avocatului ales, considerând că numai acesta îi poate apăra efectiv în proces. Avocatul Z arată că a pregătit o strategie de apărare pentru fiecare client al său și că, în esență, clienții săi nu au interese conflictuale. Analizați situația avocatului Z prin raportare atât la normele NCPP, cât și la art. 116 din Statutul profesiei de avocat și evaluați soluțiile care sunt la dispoziția instanței

TEME DE ANALIZĂ ȘI DEZBATERE

1. Organele de urmărire penală obțin un mandat de percheziție, având suspiciunea că într-o locuință sunt produse arme. La momentul efectuării percheziției, organele de urmărire penală pătrund, din eroare, într-un alt apartament, greșind scara blocului identificată în mandatul de percheziție. La momentul intrării în apartament, X, proprietarul acestuia, le solicită să nu mai efectueze percheziția, precizând că nu a urmărit să o tâlhărească pe Y și că îi va restitui acesteia de îndată bunurile sustrase. După identificarea lui X, organele de urmărire penală își dau seama că au intrat în altă locație decât cea identificată în mandatul de percheziție, însă, față de poziția procesuală sinceră a lui X, decid să procedeze la audierea acestuia la fața locului. Pentru ca X să nu își dea seama că se pătrunsesse în locuința sa din eroare, organele de urmărire penală îl audiază fără a-i mai aduce la cunoștință drepturile procesuale, procedează la fotografierea acestuia, părăsind apoi apartamentul. După revenirea la sediu, organele de urmărire penală constată că, în urmă cu două zile, Y depusese o plângere în care arăta că a fost tâlhărită de o persoană necunoscută, dar care avea semnalmentele lui X. La solicitarea organelor de urmărire penală, Y procedează la identificarea lui X. Față de această poziție a persoanei vătămate, organele de urmărire penală dispun începerea urmăririi penale față de X sub aspectul comiterii infracțiunii de tâlhărie. Precizați ce sancțiuni procesuale sunt incidente în cauză.

PARTEA PRACTICĂ

Acoperirea daunelor unității spitalicești. Cheltuielile generate de asistența medicală acordată victimei infracțiunii pot constitui, în procesul penal, obiect al tragerii la răspundere civilă a inculpatului și a părții responsabile civilmente. Instituția sanitară căreia i s-a cauzat prin fapta penală o vătămare materială, dacă participă în procesul penal și exercită acțiunea civilă în cadrul procesului penal, dobândește calitatea de parte civilă (I.C.C.J., s. pen., dec. nr. 167/2010).

Constituirea ca parte civilă. Constituirea ca parte civilă în fața instanței este valabilă chiar dacă, la momentul la care a avut loc, procedura de citare a inculpatului la judecată nu era completă, acesta nefiind prezent în instanță datorită nelegalei sale citări (T.S., s. pen., dec. nr. 2030/1971).

Limitele obligării civile a inculpatului. Instanța penală nu este în drept să soluționeze acțiunea civilă când obligația de dezdăunare ia naștere ca urmare a săvârșirii unui fapt ilicit extrapenal (T.S., s. pen., dec. nr. 616/1976).

Dobânditorul bunului furat – parte civilă. Dobânditorul de bună-credință al lucrului furat, ce a fost ridicat în cursul urmăririi penale de la cumpărător și predat persoanei vătămate, are calitatea de parte civilă în procesul penal, dacă cere ca făptuitorul să-i restituie prețul plătit (T.S., s. pen., dec. nr. 816/1983).

Lipsa calității de parte civilă. Nu se poate constitui parte civilă alături de persoana vătămată dintr-un accident întreprinderea la care aceasta era încadrată pentru suma ce reprezintă despăgubiri, acoperind timpul cât inculpatul, și el accidentat, a avut nevoie de îngrijiri medicale (T.S., s. pen., dec. nr. 1110/1978).

Vicierea renunțării la pretenții. Efecte. Constituirea de parte civilă este posibilă ulterior unei declarații exprese prin care persoana vătămată renunță la despăgubiri numai în ipoteza în care se stabilește că aceasta a fost în eroare sau a fost supusă unui dol ori unei violențe care a determinat declarația (T.S., s. pen., dec. nr. 872/1984).

Extras din fișa nr. 4 – Părțile și subiecții procesuali principali (partea practică)

Fondul de protecție a victimelor străzii – parte responsabilă civilmente. În procesul penal, Fondul de protecție a victimelor străzii are calitatea de parte responsabilă civilmente și poate fi obligat singur, iar nu în solidar cu inculpatul, la plata despăgubirilor civile către persoanele păgubite prin accidente de vehicule neasigurate (I.C.C.J., S.U., dec. nr. 3/2010).